

החלטת סגן הממונה על המשמעת – פסק דין

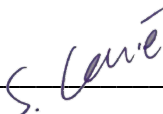
1. על פי עובדות הקובלנה שלפנינו הנקבלת היא תלמידה שנה א' לביולוגיה. באחד הקורסים התקיים מועד א' ביום 22.7.2020. הנקבלת לא ניגשה למועד א'. לאחר שנכשלה במועד ב' הגישה הנקבלת דרך מינהל התלמידים (ממת"א) בקשה לבחינה במועד מיוחד. כתמיכה לבקשה הוגש אישור רפואי שהתברר כאישור מזויף. האישור הרפואי נחזה להיות מאותו יום בו אמור היה להתקיים מועד א', ה-22.7.2020; אך אישור זה לא היה מקורי והונפק במועד אחר. בכך, ייחסה הקובלנה לנקבלת עבירה של מסירת ידיעה כוזבת ביוזעין וביצוע מעשה תרמית לשם קבלת זכויות בקשר ללימודים באוניברסיטה (סעיף 29.2. לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח) (להלן: התקנון)).
2. ביום 13.1.2021 התקיים בפניי (באופן מקוון) דיון הקראה בו הודתה הנקבלת במיוחס לה. ביום 4.2.2021 התקיים דיון טיעונים לעונש. הקבילה עתרה לעונש הרחקה של שלושה סמסטרים בפועל, כאשר שניים ירצו בפועל ולגבי השלישי תינתן האפשרות להמירו בעבודות לטובת הציבור. זאת, בנוסף לפסילת הקורס ולהרחקה על תנאי. הקבילה הכירה בכך שמנסיבותיה של הנקבלת (ועל כך ראו גם להלן) מדובר במעידה חד-פעמית מתוך לחץ ומצוקה. עם זאת, לטענת הקבילה העבירה לפי סעיף 29.2 (מסירת ידיעה כוזבת) צריכה לכלול, ברגיל, מינימום הרחקה בפועל של שני סמסטרים, בדומה לעבירת ההונאה (ס' 29.3 ו-30א לתקנון). לטענת הקבילה, מדובר בעבירות חמורות, והאפשרות לקבל אישורי מחלה אונליין מזמינה זיופים ודורשת ענישה מחמירה.
3. הנקבלת עתרה לסמסטר הרחקה בפועל לאור הנסיבות המקילות. מדובר בסטודנטית שנה א'. המעשה נעשה מתוך לחץ ומצוקה. מיד עם פתיחת ההליכים המשמעתיים הנקבלת הודתה, נטלה אחריות והביעה צער וחרטה. הנקבלת הדגישה במיוחד את נסיבות המקרה. הנקבלת אכן לא חשה בטוב סביב מועד א'. היא ויתרה על פנייה לרופא והוצאת אישור רפואי בשל המרחק ממקום מגוריה לרופא, מתוך אי הבנה שאישור רפואי למועד מיוחד נדרש בזמן אמת ולא ניתן להוציאו בדיעבד, ומתוך הנחה שהיא תצליח במועד ב'. לאחר כשלונה במועד ב' היא נלחצה, והגישה את האישור (המזויף) ביום האחרון בו ניתן היה להגיש בקשות למועד מיוחד. באופן כללי יותר, הנקבלת הדגישה את הקלות של הוצאת אישורים רפואיים בזמן אמת – בענייננו, הנקבלת הייתה יכולה להוציא את האישור אונליין במועד א', כלומר ביום 22.7.2020, ולהגישו לאחר מכן לצורך המועד המיוחד. כלומר, הנקבלת הייתה יכולה להימנע מהסיטואציה הבעייתית על נקל על ידי פעולה פשוטה ב-22.7.2020, ולא עשתה זאת רק מתוך חוסר ידיעה והבנה וחוסר תחכום.
4. ענייננו בעבירה לפי סעיף 29.2 לתקנון. סעיף זה קובע כי "מסירת ידיעה כוזבת . . . לשם קבלת זכויות בקשר ללימודים באוניברסיטה" היא עבירת משמעת. מעט מקרים של זיוף אישור רפואי הגיעו לכדי פסק דין, והצדדים הפנו לשני פסקי דין רלוואנטיים מהשנים האחרונות, ד/31/2019 ו-ד/29/2018. בשניהם נפסק עונש הרחקה בפועל משני סמסטרים, עם אפשרות להמיר את אחד מהסמסטרים בעבודות לטובת הציבור. מסכת האירועים באותם מקרים דומה לענייננו. בשניהם דובר על אישור רפואי שאותו ניתן היה להוציא בקלות ב"זמן אמת"; ושזויף בדיעבד לצורך זכאות למועד מיוחד. שני מקרים אלו, כמו גם המקרה שלפנינו, מעוררים שיקולים נוגדים. על שיקולים אלו עמד סגן הממונה בעניין ד/29/2018. מחד, מדובר "בזיוף מסמך, מעשה שעלול לעלות לכדי עבירה פלילית של ממש". ומנגד, האפשרות להימנע מסיטואציות אלו בנקל על ידי פעולה בזמן אמת, בפרט, לאור "הקלות . . . של קבלת מועד מיוחד באמצעות הגשת אישור רפואי פשוט אותו ניתן לקבל בבקשה מקוונת מהרופא, מבלי לעבור שום בדיקה".
5. מבלי לקבוע מסמרות בדבר, אני סבור כי רף הענישה במקרים אלו צריך להיות נמוך יותר מרף הענישה בעבירות הונאה בבחינה. בעבירות הונאה ס' 30א לתקנון מורה על ענישת מינימום של שנת הרחקה (בכפוף לאפשרות לסטייה במקרים חריגים). ואכן, הפסיקה העמידה כנקודת מוצא את הרף הראוי בעבירות הונאה על שלושה סמסטרים לכל הפחות, ובשיקול דעת הערכאה הראשונה (ראו עניין ע-5-

2015 של ערכאת הערעור ; וכן פסק דיני בעניין ד-2020-75(א) בו סקרתי פסקי דין מהעת האחרונה). כנקודת מוצא, עבירת הזיוף לשם קבלת זכויות, כבמקרו, ראויה לעונש נמוך יותר. ואכן לא נמצא בתקנון עונש מינימום על עבירה זו. בעניינינו, מצאתי את חרסת הנקבלת והודאתה כנות. אני סבור גם שיש מקום לתת משקל מסוים להיותה סטודנטית בשנתה הראשונה. על כן החלטתי להעמיד את עונשה של הנקבלת על שני סמסטרים של הרחקה, עם אפשרות המרה של הסמסטר השני בעבודות לטובת הציבור.

6. אני גוזר, אם כן, את עונשה של הנקבלת כדלקמן:

- א. פסילת הקורס נשוא הקובלנה.
- ב. הרחקה בפועל מן האוניברסיטה לשני סמסטרים, שתחל בסמסטר ב' של שנה"ל תשפ"א ותסתיים בסוף סמסטר א' של שנת תשפ"ב. את ההרחקה מסמסטר א' תשפ"ב תוכל הנקבלת להמיר ב-50 שעות עבודה לטובת הציבור. ככל שתבחר הנקבלת באפשרות זו, יהיה עליה להשלים את העבודות עד תום סמסטר ב' תשפ"א. אם תעשה כן תוכל לחזור ללימודים בסמסטר א' תשפ"ב.
- ג. הרחקה על תנאי מן האוניברסיטה של ארבעה סמסטרים למשך שנתיים, מיום החזרה ללימודים.

ניתן היום, ה-18.2.2021, בהיעדר הצדדים. פסק הדין יפורסם ללא ציון שמה של הנקבלת.

ד"ר שי נ. לביא

ס' הממונה על המשמעת